

STAND VAN ZAKEN

Beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022

Inleiding

November 2019 heeft de gemeenteraad in Weert ingestemd met het Beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022. De gemeente Weert voert al sinds 2016 succesvol beleid uit specifiek gericht op statushouders. Met het huidige plan bouwen we verder op hetgeen we vanaf 2016 hebben opgebouwd en waar we met recht trots op mogen zijn en sorteren we voor op het nieuwe Inburgeringsstelsel dat naar verwachting op 1 januari 2022 in werking treedt. Gemeente Weert is één van de gemeenten die op eigen kracht hebben gezocht naar wat werkt voor statushouders en hebben hiervoor gebruik gemaakt van de ruimte die het huidige stelsel biedt. De Minister heeft in zijn brief aan de Tweede Kamer van 2 juli 2018, betreffende Hoofdlijnen veranderopgave inburgering, aangekondigd gemeenten te willen faciliteren in het ontwikkelen van werkwijzen die in lijn zijn met het huidige stelsel, maar ook recht doen aan het nieuwe stelsel en die bijdragen aan het succesvol laten inburgeren en participeren van de statushouders. Naar aanleiding van een inventarisatie die de Minister heeft laten uitvoeren naar good practices in gemeenten die nu al een actieve rol hebben opgepakt, is de gemeente Weert met haar beleid opgenomen in de databank van Praktijkvoorbeelden op de site van de VNG.

Het faciliteren van gemeenten heeft de Minister ook verder vormgegeven binnen het pilotprogramma Veranderopgave Inburgering (VOI) gericht op zes thema's. Het Pilotprogramma VOI is gestart in 2019 en loopt, na verlenging als gevolg van de coronamaatregelen, tot halverwege 2021. Na een aanvraagprocedure waarbij alle gemeenten in Nederland een aanvraag konden indienen, zijn 39 pilots geselecteerd voor deelname. In een groot deel van de pilots wordt door een aantal gemeenten samengewerkt. In totaal doen 97 gemeenten mee. De gemeente Weert heeft samen met de gemeenten Cranendonck en Nederweert twee pilots gegund gekregen. Het gaat om pilots binnen het thema Brede intake en Plan voor Inburgering en Participatie (PIP) en het thema Duale trajecten (combineren leren van de taal en werken).

Stand van zaken

Algemeen

Het huidige beleids- en actieplan loopt nog tot en met 2022. Naar verwachting treedt op 1 januari 2022 het nieuwe inburgeringsstelsel in werking. In samenwerking met gemeenten Cranendonck en Nederweert worden op dit moment aan de hand van zeven fasen de voorbereidingen doorlopen zodat we op 1 januari 2022 klaar zijn om uitvoering te geven aan de nieuwe wet. Het huidige beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 nemen we in deze ontwikkeling mee.

Impact van Corona

De impact van corona leidt tot grote risico's voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, zoals statushouders. Statushouders hebben vaak een flexibel dienstverband (nul-urencontracten en tijdelijke contracten). Deze werknemers vangen in tijden van corona de eerste klappen. Bovendien leiden onzekerheden en financiële tegenvallers ertoe dat werkgevers minder goed in staat zijn statushouders een (stage- of leerwerk)plek te bieden.

Corona heeft meer negatieve gevolgen voor de integratie van statushouders. Zo werden veel taallessen digitaal in plaats van fysiek aangeboden. Voor statushouders is digitale communicatie niet altijd vanzelfsprekend. Ook zijn examens uitgesteld.

De coronamaatregelen heeft ons voor nieuwe uitdagingen gesteld in de begeleiding van statushouders. De vraag is hoe wij goed in contact blijven met statushouders als fysieke afspraken niet meer zo gebruikelijk zijn en digitale afspraken voor statushouders niet altijd vanzelfsprekend zijn.

Kernactiviteiten

Onderstaand een overzicht van de kernactiviteiten binnen het huidige beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022. Per kernactiviteit wordt kort de stand van zaken weergegeven.

Sluitend netwerk van partners	
	We bouwen verder aan netwerk van partners die bijdragen aan de integratie en participatie van statushouders en we zetten in op het intensiveren van de samenwerking. Hiermee hebben we een start gemaakt binnen de pilot Brede intake en PIP door het invoeren van een PIP team. Corona maakt het verder bouwen en intensiveren vanwege de maatregelen wel lastig. Zodra fysiek samenkomen weer mogelijk is gaan we hier weer mee verder. Tot die tijd onderhouden we het netwerk digitaal.
Inzet kansverkenner op de AZC's	
	Het tijdelijke contract met de kansverkenner is niet verlengd. Door de lockdown is een hele tijd extern bezoek op het AZC niet toegestaan. Daarnaast is later in het jaar het AZC in Weert gesloten. De dienstverlening die de kansverkenner op de AZC's in de omgeving bood is indien mogelijk wel voortgezet. Niet door een externe kansverkenner maar door onze eigen regisseurs statushouders. Zij hebben de Brede intake, die bij voorkeur op het AZC plaatsvindt, afgenomen. Indien nodig worden hiervoor meerdere gesprekken gepland op het AZC. Er is een format ontwikkeld gebaseerd op de methodiek van positieve gezondheid en de zelfredzaamheidsmatrix. Voor de statushouders die al kunnen en willen participeren in de gemeente vanuit het AZC hebben we de samenwerking gezocht met Werk.Kom.
Regisseurs statushouders	
	Regisseurs statushouders voeren regie vanaf de dag dat de statushouders gekoppeld zijn aan de gemeente Weert. Vanaf dat moment verzamelen ze alle informatie over de aanstaande inwoner. Tijdig starten met informeren over het proces van huisvesting tot (arbeids)participatie (combineren van het leren van de taal en participatie) is essentieel. De regisseurs ondersteunen de statushouder bij het hele integratieproces en participatietraject. Inmiddels zijn de tijdelijke arbeidscontracten van de regisseurs omgezet in arbeidscontracten voor onbepaalde tijd.

Uitvoeren van de pilots	
	<p>De gemeente heeft samen met Cranendonck en Nederweert twee pilots gegund gekregen. Binnen het pilotprogramma neemt monitoring en evaluatie een belangrijke plaats in. Voor elk pilotthema wordt een procesevaluatie uitgevoerd. Die is gericht op de beschrijving van de werkwijze, de eerste resultaten, de evaluatie van de werking en het leren van de pilots. De procesevaluaties van onze twee pilots wordt door 2 onderzoeksbureaus uitgevoerd. Zodra het eindrapport is gepubliceerd wordt dit aangevuld met onze eigen bevindingen en aan de raad aangeboden. Naar verwachting vindt dit voor de zomer plaats.</p>
Maatschappelijke begeleiding	
	<p>Voor de uitvoering van de maatschappelijke begeleiding werken we samen met team Nieuwkomers van Punt Welzijn. Het team Nieuwkomers heeft de opdracht de maatschappelijke begeleiding te verzorgen door vrijwilligers, een spreekuur te draaien en ondersteuning aan jonge gezinnen te bieden door professionals onder leiding van een coördinator met als doel de statushouders zo snel mogelijk zelfredzaam te maken zodat zij gebruik gaan maken van reguliere dienstverlening. De laatste jaren neemt het aantal beschikbare vrijwilligers af en de komst van Corona heeft dit nog eens verergerd. Vrijwilligers die blijven zijn angstig en willen slechts een beperkt aantal statushouders begeleiden middels een beperkt aantal contactmomenten. Dit terwijl statushouders juist in de begeleiding sterk behoefte hebben aan regelmatig en fysiek contact. Bij de huisvesting is niet direct vertraging opgelopen. Alle gekoppelde statushouders aan de gemeenten zijn opgepakt en gehuisvest.</p>
Participatieverklaringstraject (PVT)	
	<p>Om meer samenhang te creëren was het streven het PVT, de maatschappelijke begeleiding en de groepsgerichte begeleiding vanuit de regisseurs statushouders en Werk.Kom in een doorgaande lijn en op elkaar afgestemd aan te bieden zodat meer samenhang ontstaat. Ook hier heeft corona vertraagd. Afstemmen is lastig wanneer partners elkaar fysiek niet of beperkt kunnen treffen.</p>
Sleutelpersonen gezondheid en participatie	
	<p>Voor de bemiddeling en het vervullen van een brugfunctie tussen statushouders en gemeenten en partners worden sleutelpersonen gezondheid en participatie ingezet. Dit zijn vrijwilligers. Ervaringsdeskundigen die hiervoor geschikt zijn stromen snel door naar een betaalde functie of werkervaringsplek. En nieuwe aanwas is mede door de Corona-maatregelen lastig te werven.</p>
Groepsgerichte begeleiding	

	<p>Het groepsgericht aanbod is vanwege Corona grotendeels komen te vervallen.</p>
<p>Leren en Werken</p>	
	<p>Het Leerwerkloket werkt in 2020 en verder aan een verduurzaming van lopende leerwerktrajecten en ontwikkelt onder andere voor de doelgroep statushouders nieuwe leerarrangementen samen met partners in onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Er lopen diverse leer/ werkarrangementen als voorschakeltraject naar onderwijs, voor het behalen van certificaten of praktijkverklaringen of in de vorm van een BBL traject.</p>
<p>Maatwerk voor hoogopgeleiden</p>	
	<p>Maatwerkondersteuning voor hoogopgeleiden wordt voortgezet.</p>
<p>Social Impact Bond</p>	
	<p>Bij de verdere uitwerking van het beleids- en actieplan integratie en participatie van statushouders 2020 tot en met 2022 is de mogelijkheid van een Social Impact Bond (SIB) onderzocht. Uit diverse gesprekken bleek deze vorm voor onze aanpak niet geschikt. Deze vorm hoort bij nieuwe maatschappelijke vraagstukken en is niet handig om bovenop bijvoorbeeld al lopende pilots op dezelfde doelgroep te organiseren. We blijven alert om deze mogelijkheid elders in te zetten maar het is geen doel op zich maar blijft een middel.</p>

Actiepunten

1. De raad informeren over de evaluatie van de pilots in het kader van de Veranderopgave Inburgering op basis van hetgeen wordt opgeleverd door de betrokken onderzoeksbureaus;
2. Met behulp van het huidige beleid de nieuwe wet voorbereiden en uitvoeren per 01-01-2022;
3. Een nieuw actieplan per 01-01-2023 door het college laten vaststellen en de raad hierover informeren.